

Ірина Кобякова,
к.філол.н., професор кафедри германської філології
Сумського державного університету
Дмитро Ємельянов,
студент Сумського державного університету

ПРОБЛЕМА ДОСВІДУ ТА КОМПЕТЕНТНОСТІ ЗА ВІТАЛІЄМ КЕЙСОМ

Поняття “компетентність” (*лат. competentia, від compeo – спільно досягаю, відповідаю*) тлумачиться в словниках як керування знаннями, які дозволяють зробити певний висновок [2, с. 212], “обізнаність, правомірність”, “авторитетність, повноправність” [2, с. 648]. Компетентність перекладача являє собою інтегративну якість особистості, яка значною мірою визначає особливості тлумачення та рівень професійного розвитку суб’єкта, елемент загальної культури.

Актуальність теми дослідження зумовлена становлення перекладацької компетентності майбутніх філологів, яка актуалізує лінгвістичну, комунікативну, інтерпретативну, міжкультурну та інші компетенції філологів.

Мета розвідки полягає в обґрунтуванні особливостей, чинників та умовта становлення перекладацької компетентності майбутніх філологів.

Поняття компетентність експлікується як “досконале знання своєї справи, сутності роботи, яка виконується, складних зв’язків, явищ і процесів, можливих способів і засобів досягнення запланованих шляхів тощо” [1, с. 85].

Проблема компетентності в перекладі не обходила стороною і видатного літературознавця, критика, перекладача Віталія Кейса (24.11.1936–9.09.2014). Згідно його настанов, переклади поетичних творів щільно пов’язані з характеристиками особистості перекладача та є

результатом її саморозвитку. Компетентність перекладача є складовою національної культури. До структури професійної компетентності перекладача ми відносимо знання, уміння, навички та здатність приймати відповідальні рішення, вміння доводити справу до кінця і постійно вчитися, оперативно опановувати нововведення та швидко адаптуватися до мінливих умов перекладу.

Професійну перекладацьку компетентність В.Н.Комісаров визначає як “структуру, яка вміщує знання, професійний досвід, здібності до діяльності і навички поведінки індивіда, що визначаються метою, складністю ситуації і посадою, а також знаннями і вміннями в сфері взаємодії з іншими інститутами і людьми” [5].

Перекладацька компетентність в літературі розглядається різними авторами по-різному. Різноманітність та різноплановість тлумачень даного поняття великою мірою зумовлені розходженням наукових підходів.

Перекладацька компетентність вміщує знання, вміння та навички фахівця, які він застосовує у сфері професійної діяльності у різних видах активності [4, с. 30].

Висновки дослідження та їх цінність. Перекладацька компетентність виявляється в умінні особистості здійснювати вибір, виходячи із адекватної оцінки себе в конкретній професійній ситуації. Компетентний спеціаліст орієнтується на майбутнє, враховує зміни у власній діяльності, готовий до самостійного поглиблення свого професійного рівня. Важливою особливістю професійної компетентності є те, що вона реалізується в теперішньому часі та просторі, але завжди орієнтована на майбутній результат.

За В. Кейсом, найважливішим підходом до визначення перекладацької компетентності є *культурологічний підхід носіїв мови*.

Аналізуючи перекладацьку компетентність в парадигмі культурологічного підходу, неабиякого значення набуває модель опанування іншої культури М. Беннета [6], яка складається з двох груп дій: етноцентристських та етнорелятивістських.

Професор Кейс живо поєднував у собі розуміння взаємозумовленості минулого та сучасного; місцевого, загальнонаціонального та універсального в людині й культурі. Він мав тверде переконання, що гуманітарії, добре обізнані в історичних реаліях своєї національної культури та в її вікових і сучасних здобутках, формують людську гідність і державну свідомість суспільства, є непомітними архітекторами майбутнього своєї країни.

Список використаних джерел:

1. Бодров В. А. Проблемы профессионального психологического отбора / В. А. Бодров // Психологический журнал. – 1985. – № 2. – С. 85–94.
2. Великий тлумачний словник української мови / [уклад. і голов. ред. В. Т. Бусел]. – К. ; Ірпінь : ВТФ “Перун”, 2001. – 1440 с.
3. Кейс В. Пісні невинности і пісні досвіду : парадоксальна візія Вільяма Блейка. Режим доступу: <http://www.vsesvit-journal.com/old/content/view/545/41/>
4. Кочубей О. С. Психологічні чинники становлення перекладацької компетентності майбутніх філологів. Дисертація на здобуття наукового ступеня психологія. Національна академія педагогічних наук РДГУ. Рівне – 2016. – 315с.
5. Комиссаров В. Н. Теория перевода (лингвистические аспекты) : учеб для ин- тов и фак иностр языков / В. Н. Комиссаров. – М. : Высш. шк., 1990. –

253с.

6. Bennett M. J. Towards ethnorelativism: A developmental model of intercultural sensitivity / Milton J. Bennett // Education for the intercultural experience / in ed. : R. M. Paige. – Yarmouth : Intercultural Press, 1993. – 400 p.

Кобякова, І.К. Проблема досвіду та компетентності за Віталієм Кейсом [Текст] / Кобякова І.К., Ємельянов Д.Ю. // Соціально-гуманітарні аспекти розвитку сучасного суспільства: матеріали сьомої Всеукраїнської наукової конференції студентів, аспірантів, викладачів та співробітників (Суми, 18–19 квітня 2019 р.) / уклад. : О. М. Євтушенко. – Суми: Сумський державний університет, 2019. – С. 109 - 111.